

NORSK
PRESSEFORBUND

NORSK
JOURNALISTLAG

NORSK
REDAKTØRFORENING

Finansdepartementet

22. juni 2017

Deres referanse: 13/812

Høring – forslag til ny personidentifikator

Norsk Presseforbund (NP) er fellesorganet for norske medier i etiske og redaksjonelt faglige spørsmål. Norsk Redaktørforening (NR) er en landsomfattende sammenslutning av redaktører i alle typer medier. Norsk Journalistlag (NJ) er organisasjonen for redaksjonelle medarbeidere, herunder ledere og frilansere som har journalistikk som yrke.

Vi viser til Finansdepartementets høringsnotat om forslag til ny personidentifikator. Vi vil ikke gå nærmere inn på valget av ny identifikator, bortsett fra å trekke frem at vi finner det uheldig at alternativ 1 b ikke inneholder opplysninger om kjønn i samme felt. Vi vil fokusere på følgende avsnitt i høringsnotatet (s. 6):

«Skattedirektoratet har lagt til grunn at fødselsnummeret er allment tilgjengelige, men peker på at det er utbredt oppfatning om at fødselsnummeret er hemmelig og dette alene kan gi adgang til andre opplysninger. Direktoratet understreket at fødselsnummeret kun skal anvendes som en identifikator og ikke for autentisering. Det innebærer at ved bruk skal det ikke kunne gis beskyttede opplysninger om personer ved kun å oppgi fødselsnummeret.»

Vi mener at når det gjennomføres en så omfattende utredning om fremtidens personidentifikator som foreliggende høringsnotat, kan det ikke avgrenses mot en nærmere redegjørelse av hvem som har tilgang til hvilke opplysninger i Folkeregisteret. **Tiden er overmoden for en opprydding og samordning av dagens bestemmelser som regulerer tilgangen til og bruken av personidentifikatoren her i landet.**

Fødselsnumre er helt nødvendig for enhver som skal skille personer fra hverandre i storsamfunnet. Nummeret regnes ikke som en sensitiv personopplysning, og til tross for at ny folkeregisterlov § 9-1 annet ledd og forvaltningsloven § 13 annet ledd presiserer at fødsels- og d-nummer som hovedregel ikke omfattes av taushetsplikten, ser vi eksempler på lovgivning der dette likevel belegges med taushet, jf. enhetsregisterloven § 22 annet ledd annen setning, helse- og omsorgstjenesteloven § 12-1 annet ledd, sosialtjenesteloven § 44 annet ledd, krisesenterlova § 5 annet ledd, NAV-loven § 7 første ledd annen setning, spesialisthelsetjenesteloven § 6-1 annet ledd og barnevernloven § 6-7 første ledd.

I henhold til offentleglova § 26 femte ledd er det likeledes adgang til å unnta personidentifikatoren fra offentlighet.

Vi minner dessuten om konklusjonene som ble trukket i rapporten «Utveksling av grunndata på personinformasjonsområdet», avgitt 15. juni 2007, av en arbeidsgruppe nedsatt av Finansdepartementet og det daværende Fornyingsdepartementet. Gruppen, som var ledet av avdelingsdirektør Håkon Olderbakk i Brønnøysundregistrene og ellers – med to unntak – besto av representanter for offentlig forvaltning, konkluderte blant annet med at (Punkt 6.5.1 – side 89) *«tilgang til og bruk av oppdaterte personopplysninger i alle sammenhenger er godt personvern»*, og foreslo *«en økt tilgjengeliggjøring sammenlignet med i dag.»* Konkret mente gruppen at følgende opplysninger i utgangspunktet skulle være åpent tilgjengelige for enhver:

- Identifikator (D-nummer, fødselsnummer)
- Gjeldende navn
- Fødselsdato
- Kjønn
- Bostedsadresse
- Postadresse
- Sekundæradresse
- eID
- E-registrert
- E-mailadresse
- Mobiltelefonnummer
- Fasttelefonnummer
- Reservasjoner
- Beskyttelseskode

Vi gjengir fra gruppens begrunnelse for hvorfor et slikt system vil være langt bedre, også rent personvernmessig enn dagens ordning:

«Det kan anføres at personverntrustelsen knyttet til kopling og samkjøring av personopplysninger vil øke dersom identifikator blir gjort allment tilgjengelig. Det er imidlertid slik at fødselsnummeret kan hvem som helst få kjennskap til også i dag. Der er dermed mulig å koble personopplysninger også etter dagens ordning. Også dersom en har kun navn og adresse er det fullt mulig å koble opplysninger fra ett register med opplysninger fra et annet register. Faren i dag er likevel større for at opplysninger kobles feil, og dersom en kobler feil person opp mot opplysninger gir det feilaktige opplysninger om denne personen. Når man i tillegg ser på de negative sidene ved at fødselsnummer/D-nummer i flere sammenhenger av både private og offentlige aktører blir brukt som autentiseringsmekanisme basert på en misforstått oppfatning om at fødselsnummeret er hemmelig og derfor velegnet som sikkerhetsmekanisme, mener arbeidsgruppen at dagens ordning innebærer en større trussel mot personvernet enn den ordning gruppen foreslår. Muligheten til å reservere seg forsterker personvernet ytterligere.»

Gruppen ønsket i stedet å gi muligheter for å reservere seg mot visse typer bruk av de angitte opplysningene. Selv om visse former for reservasjonsmuligheter hva gjelder bruk av åpne opplysninger vil være problematiske, så antar vi at det må utformes strenge kriterier for hva en slik reservasjonsrett skal omfatte. Vi antar at den uansett ikke ville omfatte journalistisk virksomhet. Vi er forundret over at departementet ikke i større grad har relatert sitt arbeid med ny personidentifikator til rapporten fra en arbeidsgruppe departementet selv nedsatte.

I journalistisk virksomhet er fødselsnumre et absolutt nødvendig arbeidsverktøy. Under enhver omstendighet kan derfor personidentifikatoren etter vår mening aldri unntas offentlighet når det en journalist ber om innsyn i dette til bruk i journalistisk virksomhet. Et eksempel her er forskrift om utlevering, viderebruk og annen behandling av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen av 2013 nr. 1599, der det i § 4 tredje ledd bokstav l), som presiserer at presseorgan etter mediefridomslova § 2 første ledd kan få elektronisk tilgang til et maskinlesbart grensesnitt til alle opplysninger fra grunnboken og matrikkelen. Et annet eksempel er rundskriv av 06.11.1994 og rundskriv nr. 5, 2015, der fødselsnummer/d-nummer skal gis ut av Skattedirektoratet til bruk for journalistisk virksomhet overfor Brønnøysundregistrene.

Med vennlig hilsen

Norsk Presseforbund

Kristine Foss
juridisk rådgiver

Norsk Journalistlag

Ina Lindahl Nyrud
advokat

Norsk Redaktørforening

Arne Jensen
generalsekretær